

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 8 fl. v. a. Tieri externe 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/8 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 97.

Brasiovu 25/13 Decembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 24 Dec. 1872.

De unde nu e focu, nu 6sa fumu. Se luamu actu, ca diurnalele maghiare cam dearondulu regalisaza aspru pe circumspectii din fundulu regiu, citandu si provocanduse la nenumerate corespondintie publicate de sasi prin foile Vienei si ale Germaniei pline de tipete, ca maghiarii voiescu a atenta nationalitatea germaniloru din statutiulu fundulu regiu si a'i espune furtuniloru, ce li se redica din partea massei, si ac6sta tocma prin reorganizarea municipieloru in fundulu regiu, cum voru ministeriulu si parlamentulu din Pest'a, care pericliteasa cu totulu existintia sasiloru purtatoriloru de cultura in orientu. Diurnalele germane i luara si in aparare si acesta fac6 de diurnalele maghiare ii descriu acum pe sasi c6 auctori ai acelu corespondintie si tipete, dicundu, ca vreu se faca si acumu c6 sub Bach si Schmerling, candu cu teori'a de perderea drepturiloru machin6 de aici la Vien'a in centrulu operatiuniloru de ai germanisa. Apoi dupa cetirea levitiloru 6r' ii ademenesa si adie, sperindui, ca desuninduse Transilvania cu restituirea drepturiloru politice nationale, si ei cu ungurii dimpreuna s'aru periclita facia cu maiortatea romana, si ii prov6ca, se se eliberese de sub conducerea si consiliiale birocratiloru, aderindu la principiulu egalitatii de drepturi (pe chartia). „P. Lloyd“ ride de sasi, ca p6rta frica de desnacionalizare, candu ei se tienu atatu de superbi, incatu se numescu pe sene purtatori de cultura si civilizatiune ai Transilvaniei care presupunere infumurata, redimata pe relatiunile cu germanii de catra apusu, nu o au justificatu, pentru ca, d6ca au facutu cetati, scol. — si le au facutu nu mai loru, si cultur'a au intiercat'o earasi numai intre sene pene mai eri, deci d6ca se tienu atatu de preinaintati in cultura, se nu le fia frica de organizare pe principiulu predominantu. 6ra „Ellen6r“ nu p6te mistui, ca fractiunea dep. sasi din dieta, a credintiosiloru, lealiloru, patriotiloru sasi, in fantasi'a loru civilizatoria, in faci'a bucuriei maghiariloru, candu se primi limb'a maghiara de limba exclusiva a reprezentantiei capitalei Buda-Pesta, au aruncatu menusi'a de lupta nationale intre murmurulu dietei, care a primitu acestu actu, c6 atentatu, pe candu reprezentantii nationalitatiloru nu s'au opusu a le turbura bucuri'a.

Dualistii maghiari mai au la mana d6r' cu ac6sta inca o dovada, ca nationalitatile suntu mai amice maghiariloru decatu camaradii loru cousuprematisti, ca-ce reprezentantii loru anumitu s'au intielesu, se nu contradica, incatu pentru capitala, care si pene acumu e cu totulu germanisata, de si in principiulu exclusiunea altoru limbe taia in dreptulu legii de nationalitate din legea despre limba. — Deschidesioru maghiarii ochii si anemele impetrite macaru in 6r'a necasului?! — Sera poenitentia in fundo. — Acum sasi incepura a lua in aparare alaturea cu sene si pe deakisti si pe ministeriulu ungurescu, aratandu cu degetulu la opoziitiune si la nationali, ca acestia suntu vermii roditori in asternutulu loru si toti 6menii de bine ai ordinii se-si d6 man'a, c6 umeru la umeru cu coragiu si perseverantia neinspaimentata, neclintita,

se umil6sca opoziitiunea. Facia cu astufeliu de cameleonade si facia cu exclusivitatea oligarchica maghiara midioloculu celu mai securu si mai puternicu e superioritatea inteligintii, cultur'a mai presusu de a loru, inaintea careia se voru topi c6 cear'a de faci'a focului t6te uneltirile dusmane. — Unde ne suntu inse fortiele si fontanele de lumini? Unde e garanti'a ac6sta pentru victori'a securu?! — In resolutiunea toturoru dela vladica pana la opinca, c6 se ne sacrificamu si camasi'a pentru mediul6ce de inaintare in cultura, ca-ce numai in sem-nulu acesteia vomu invince cameleonii.

In districtulu Fagarasiulu, veduvitu de sc6le si institute mai inalte, ma si cu luminarea poporului sateanu si imbunarea starii lui materiale prin cultura f6rte indereptu, stricatu moralicesce? incatu din cei cu dreptu politicu de acolo multi se lasara a se corumpe cu bani chiaru de dusimanii numelui si ai intereseloru romane, c6 cum ar' fi sub conducere straina si c6 cum n'ar' fi neci auditu de caus'a nationale, — demoralisatu prin corrupatori straini pana la prostituire? incatu beat'a inteligentia romana f6 adusa in neputentia de a-si salva on6rea facia cu natiunea la alegerele deacuma, s'a mai incinsu si o lupta susceptibile de a se descoperi reulu releuru in t6ta golatatea s'a; unu pasu nobilu acesta, care presup6ne resolutiunea de a si vindeca reulu. Nu vorbele inse, ci actele si faptele de coruptiune marturisescu adevverulu, deunde ne vomu margini la publicarea acestora, respingundu polemiele improscat6rie cu tena in pers6ne onorabili si devotate binelui natiunii. Ne d6re f6rte, ca inteligentia n'a potutu se veneze pana acum prin dovedile de bunavointia anemele poporului asia, incatu se fia gata la consiliulu ei a sari in focu si apa la orce lupta de dreptu politicu nationale, cum vedemu, ca saru sasi, maghiarii si secuii la vocea inteligentii loru. Se studeamu ac6sta cestiune catu de profundu, c6 nu mane poimane se -si rechiame poporulu domnii straini si in t6te oficiale, din caus'a indolentiei tractarii n6stre cu elu, si a coruptiuniloru, cu cari se inc6rda ei strainii alu demoralisa, spre a ne isola poporulu de catra inteligentia. — Discursuri luminat6rie prin sate din toti ramii sciintieloru necesarie pentru cultur'a poporului; reunirile poteriloru lui la intreprinderi folositorie spre a se ajuta imprumutatu la specule, industria, arendari de mosie, munti, paduri si totu feliulu de exploatari, ce altufeliu cadu in mane jidanesci, suntu midiol6cele cele mai probate, cari pelunga o tractare scrupul6sa parint6sca, ne voru aduce poporulu se ne si l6gene in sinulu seu cumulandune cu binecuventari; — 6r' viitorulu ne si prov6ca la implinirea acestei missiuni cu t6ta abnegarea. —

Fagarasiu 21/22 1872. Observatiuni la corespondenti'a de dto Fagarasiu 14 Decembre 1872 Nr. 95 „G. Tnei.“

Pentru c6 se nu fie on. publ. cetitoriu alu „G. Tne.“ sedusu prin impartasirile nefundate si chiaru reutati6se ale corespondentelui „W“, referitoria la alegerele de aici, -mi i6u voia in interesulu adevverulu a observa urmat6riele:

D6ca cetitorii „G. T.“ nu ar' cun6sce adevverat'a stare de lucruri in districtulu Fagarasiulu si in specialu nu ar' sci nimic'a, despre luptele ace-

stui municipiu incepute in primaver'a anului curente si purtate cu intregulu zelu nationalu & patrioticu: usioru ar' put6 fi sedusu prin tendenti6sele impartasiri ale coresp. „W“, care cu o trasura de penna declara mai pre intr6g'a inteligentia romana din acestu districtu de „mameluci“ „de compania venetoria“ „de actionari Geschaeftieri“; numai 4 Herculi „cu caractere fabriciane“ se afla in totu districtulu Fagarasiulu. Coresp. „W“ firesce este unulu din acelia 4 „caractere fabriciane“, capace a falsifica adevverulu si ataca pers6ne in unu chipu catu se p6te de indiscretu,

Pentru c6 on. publ. cetitoriu se scia . . . laudatulu coresp. „W“ este acum odata ingajatu a arunc6 cu tina in partea cea mai mare a inteligentii romane de aici, pre care voiesce a o suspici6na facia de publiculu romanu si o aduce in discordia intre sene. Caus'a nu e greu de gacitu. —

Din cateva pasage se va put6 judeca valoarea intregului pomfletu. —

Despre comitetulu centralu constituitu dintre frontasii inteligentii romane de aici, dice coresp. intre altele: „Alti mameluci din crescutu pana in talpe intre cari „cu mirare si adv. Romanu s'a supusu f6ra contradicere si s'au apucatu de lucru“. Coresp. „W“ voiesce se dica, ca aru fi doritu, se v6da, ca toti functionarii alesi de comisiunea municipale in comitetulu centrale se fia depusu mandatulu, ca-ce — dice elu — prin ac6st'a conscrierea alegatoriloru nu se facea — prin urmare neci alegerea de deputati.

Functionarii pre care coresp. ii onorifica cu predicatulu „de mameluci“, suntu identici cu acei bravi romani, cari cu ignorarea intereseloru personali au inceputu si continuatu lupt'a cunoscuta pentru autonomi'a municipiulu si caus'a nationale romana cu ministrulu actualu Toth.

Dupa ce ministrulu Toth prin opoziitiune cu totulu legale — f6 silitu — spre a-si ajunge scopulu — a esi dintre marginile legii — prin urmare a se folosi de potere discretionaria, dispuse espresso in o ordinatiune catra capulu municipiulu: c6 functionarii alesi de comisiunea municipale in calitate de membrii comitetulu centrale — d6ca nu se voru decide a primi mandatulu, se fia numai decatu demissionati din posturile loru si substituiti prin altii; totu prin substitutiune se fia inlocuiti si in comitetulu centrale.

D6ca functionarii romani — intre cari si eu c6 fiscalu — dimissionamu, urmarea 6r6, ca in lips'a altoru romani apti — locurile vacante trebuia se fia conferite, cele mai multe, d6ca nu t6te, la neromani. Prin acesta in prima linia ni s'aru fi esilatu limb'a romana si dela oficiolatu, cum este deja esilata dela judecatori'a regeasca; Strainii lu6 indata possessione de intregulu districtu.

Scurtu, ca functionarii romani d6ca urm6 consiliulu coresp. „W“, nu numai ca nu folosiea nemicu, ba periclit6 caus'a nationale si se ruina cei mai multi si pre sene si familiiele loru.

Opoziitiunea p6te fi folositoria, inse numai pona candu e rationabila.

Unu altu neadeveru tendentiosu si plenu de malitia e si acela: ca in conferenti'a din 28 Noem. asi fi dechiaratu „se alegemu deputati, cari se intre in diet'a din Pest'a“.

Se cere unu caracteru f6rte miserabile, pentru

că cineva se p^ota plesni publice in faccia adeverulu asia dupa cum face coresp. „W“.

In conferinti'a amentita n'a fostu nice unu cuventu pentru intrarea in dieta.

Conclusele, cari s'au primitu cu majoritate de 9 catra 3 a fostu: „se alegemu din romani probati, a caroru t^{ie}nuta politica se fia dependenta dela unu congressu nationale ce saru t^{ie}ne. — Insemn^{ie}dia acesta a intra in diet'a pestana fora consentimentulu natiunei romane?!

In fine d-ta d-le „W“ cu suflerulu d-tale! aveti nerusinarea a numi pre toti aceia, 9 pers^one, intre cari: vicar. Alex. Micu, Ioan Codru Dragosianu, Danielu de Gremoiu, Ioan Grama, Ilariu Duplea, si altii de o „compania venat^oria“ si „actionari Geschaefteri“ numai si numai ca suflerulu si stapanulu dle — nu suferu opiniune contraria si alti romani semeni sie; d-ta esti destulu de orbu, ca faci pre paserea gaitia „Matyas“ pentru a satisface urei personale si invidiei — de nitielica pane!!

In fine rogu pre on. publ. romanu se binevoiesca a nu grabi cu judecat'a in caus'a alegerii, ca-ce tocma aceea, cari striga mai tare in t^ote diariile romane inculpandu; tocmai aceea suntu caus'a rusinei si a batjocurei venita asupra acestui districtu; lucrulu se va lumina in scurtu tempu; ei adeca peccatosii s'au grabitu cu „urd'a in turda“ crediendu, ca voru seduce opiniunea publica si voru scapa de ocaru.

Aici in Fagarasiu s'au scarbitu fiacare afora de cei onorati „cu caractere fabriciane“ de scorniturile, cu care au implutu diariile romane.

Ve rogu D-le Redactore se dati locu acestoru sire in apararea pers^onei mele si in interesulu lamuririi lucrulu. —

I o a n e R o m a n u
adv.

Dela diet'a din Pest'a.

In sied. din 11 Dec. se continu^a desbaterea asupra proi. de lege d. colonisti, care se desbatuse pana la § 14. Acestu § dupa o desbatere mai indelungata er' se retransmite la comisiunea centr. spre alu formula de nou dupa amendamentul lui Tisza si Paczolay. Cuprinsulu lui formulatu de comis. centrale era asia:

§ 14. Colonistulu este indetoratu, in tempu de duoi anni de dille a si-valid^a dreptulu seu de rescumperare, respective de cumperare, datu prin §§ 2. si 5. Acesti duoi anni sunt a se numer^a de la diu'a introducerei acestei legi, deca pamentulu de colonisatu cade sub decisiunile § 2. inse facia cu motivele amintite din § 5., acesti duoi ani sunt da se numer^a de la diu'a, in care terminulu contractulu colonistiloru a espiratu. Deca colonistulu, in acesti duoi anni, nu redica neci unu felu de acusat^one, atunci dreptulu de rescumperare, respective de cumperare inceta: si atunci colonistulu este indreptatitu numai a redic^a acusat^one pentru restit^uirea summelor de bani, spesati pre edificari si investitiuni, era proprietariulu de pamentu pentru departarea colonistulu.“

Vomu ved^e deca se va mai muiea ori aspri. Pana la § 21 se primira fora discussiuni; acesta suna asia: § 21 „beserice, scole si pamenturile t^{ie}netorie de ele, teritorie folosite spre gradine de pomologia, strada, locuri publice, in catu aceste sunt necesarie pentru comunicatiune, si cimiterie trecu, fara neci o rescumperare, in possessiunea comunei, respective in a acelei comunitati, in a carei possessiune se afla.“

In 12 se primi proiectulu in caus'a imprumutulu de 54 mil. er' in 13 Dec. Dep. Petru Nemesiu, vine a vorbi de ce uitase eri

Petru Nemesiu id^e cuventulu si dice, ca in tempulu desbaterii proiectulu de lege despre colonisti i-au venitu la cunoscintia nisce impregiurari, cari dupa parerea sa si a celloru de una parere cu dsa ceru neevitabilu modificarea paragrafulu 25 allu

proiectulu de lege mentionatu. Deci oratorele se grabesce a rog^a camer'a, ca modificatiunea dsale se o transmita la comisiunea centrale spre a o folesi si av^e in vedere cu ocaziunea noiei formulari a paragrafulu din cestiune.

Presiedintele si deputatulu Huszar observa, ca nefindu objectulu acestu-a la ordinea dillei, este cu nepotintia a se present^a unu asemene emendamentu si a se transmite la comisiunea centrale. D-lu Nemesiu pote present^a inse emendamentulu atunci, candu se va pertract^a reportulu comisiunii. — Ast-feliu d-lu Nemesiu si-retrage emendamentulu.

Respunsu la articlulu „afaceri scolastice“.

(Urmare.)

Cerculari catra toti invetiatorii dela scolele centrale.

„Intre factorii, dela cari depende prosperarea unei scole, invetiatoriulu ocupa fora indoiela loculu celu de antai. Fia care scole e asia, precum e invetiatoriulu ei, o fotografia fidela a spiritulu seu. Invetiatoriulu p^ote dice cu totu dreptulu: „Scol'a sum io“. Invetiatoriulu bunu, conscientiosu, neobositu, intru implinirea datorintiloru sale, in tactulu ce se recere la o chiamare pre catu de mar^etia, pre atatu de gingasia, unu atare invetiatoriu nu numai va exploata t^ote impregiurari favoritorie intru folosulu institutulu de cultura, la care e denumitu, ci inca va sci paralis^a in totu modulu chiaru si influentiile ostile, si se va incerca ale da o directiune spre bine; din contra in man'a invetiatoriulu lasiu, nepasatoriu si neconscientiosu chiaru si influentiile binefacatorie se intorc in contrariulu loru. Vai de scol'a cu unu atare invetiatoriu! Ea produce disgustu in poporu facia cu institutele de cultura in genere, si apoi „retacirea din urma e mai rea, de catu cea de antai“.

La aceste reflexiuni ne ind^eamna esperintiele triste, ce le facuramu dilele aceste cu ocaziunea visitarei unei scole de ale n^ostre. Desi er^a or'a 2³/₄ dupa am^ediadi, invetiatoriulu diriginte si cu celu de clas'a a dou'a inca nu se aflau la postulu loru, ci petreceau in chili'a celui de antai, er' invetiaceii -si faceau petrecere in clase, impingundu-se si sarindu preste bance. In clasa elementaria, ce e dreptu, se afl^a invetiatoriulu in scole, inse elu siede la mesa fora nici o ocupatiune, desi planulu de prelegeri prescria pentru or'a aceea scrisulu si c^etitulu, obiecte, ce in clas'a elementaria mai multu decatu ori in care alt'a reclama t^ota activitatea invetiatoriulu. Clasele erau nemeturate si in t^ote partile pline de pulbere, ceea ce e a se imputa cu atatu mai tare, ca-ci fiacare clasa er^a frecventata si de fetitie, cari — deca nu e altu ajutoriu spre scopulu acesta *) — se potu pune pre r^ondu cate doue a curati si colbui in t^ota diu'a clas'a loru, deprindiendu-se astufeliu de tempuriu in lucruri, ce cadu in sfer'a fiitoriloru econ^ome. Trei fasce de mest^ecanu, un'a pre mes'a invetiatoriulu, doue pre vetr'a cuptoriulu ne adusera indata aminte de dis'a pedagogica, ca: „cu catu intr'o scole se pedepsesce mai multu, cu atatu scol'a aceea e mai rea, invetiatoriulu mai lipsitu de autoritatea receruta“. Tablitiele scolariloru mare parte neliniate, si scolarii le curatiau cu scuipatu si cu manec'a caputulu seu a camesiei, in locu ca la fiacare tablitia se se afle spre acestu scopu o bucata de spongia seu incai de carpa umeda. Stilurile numai bucati, si preste totu neascutite. Cum ca sub impregiurariile aceste scriorile nu potu fi decatu forte rele, jace pre facia; de altminte si tablele scolei erau necuratite si neliniate, er' invetiatorii scriau (pe tabla) reu, neregulatu si strambu, in man'a principulu didacticu: „Totu ce face si arata invetiatoriulu invetiaceiloru sei, se fia catu se p^ote de perfectu si frumosu!“ (A se ved^e „Scriptolegia“ de Petri!). Scolarii erau mai toti cu pieptu golu, nespalati, nepieptenati, copilele t^ote „imbrobodite“, bagu s^ema ca se -si ascundia necuratiunia si lenea. Si totusiu curatiani'a e o virtute, ea inaint^eza si sanatatea, si recomanda si la lume, prin urmare scol'a are datorintia a o practisa cu totu deadinsulu. Ce prospectu placutu infaciosieza o scole cu invetiacei spalati, pieptenati si curatiti — si din contra! Si apoi curatiani'a trupesca influentiaza si asupra curatiani ei sufletesci. — Mai departe scolarii respunde si vorbiea neintrebati, candu si cum le placea; la respunsu nu stetea in locu, ci se in-

torcea in t^ote laturele, priviea la pamentu, bag^a degetele in gura seu in nasu, vorbiea incetu si nu lu^a intrebarea in respunsu. Invetiatorii vorbiea cu scolarii prea tare, amu pot^e dice, ca chiaru sbiera cu ei, la respunsu i provoca cu „me“ si aratandu cu man'a, ca candu scolarii nu aru av^e nume, si inca doua, si ca candu nu i-aru cun^osce pre nume. Cu frecventarea scolei lucrulu sta reu, cu atatu mai reu, cu catu nu ni se pot^e spune, cati scolarii sunt obligati a cerceta acea scole, desi astadi scriemu 22 Noembre, prin urmare neci nu ne poturamu form^a o idea despre cei ce nu se folosescu de beneficiulu instructiunei publice. In clas'a superioara (a 3-a) ne spuse invetiatoriulu diriginte, ca progreseza cu scolarii incetu de orace are ai introduce in cetitulu mechanicu. Aici avemu de a observ^a, ca toti pedagogii de renume pretindu, ca — sub impregiurari normale — in cursu de unu anu scolarii se invetie a scrie si a ceti bine, ceea ce va se dica: se fia trecuti preste greutatile cetitulu mechanicu. Acum deca la o scole cu 3 invetiatorii, si inca la un'a, carea nu esiste numai de ieri — de alaltaieri, invetiaceii clasei superioare au lipsa a mai fi deprinsi in cetitulu mechanicu, trebe se marturisimu, ca acea scole se afla in stari cu totulu abnormalu, si patronii scolei s'ar' pot^e prea usioru intreb^a: pentru ce se mai face spese cu platirea a trei invetiatorii? Preste totu, scolarii acelei scole erau spiritualmente forte pucinu desvoltati, respunsurele loru necomplete, nechiare, neprecise, de unde urm^eza, ca instructiunea loru a fostu pana acum'a nemetodica, nerationala, — mecanica, scurtu: scol'a din cestiune infaciosieza intru t^ote icon'a unei scole aflate in decadintia totala. — Se nu ni se dica, ca cele amintite mai susu aru fice lucruri bagatele, in cestiunea educatiunei totu momentulu e de insemnate necalculabila.

Ne implinimu deci o trista datorintia, candu venimu spre a aduce cele de susu la cunoscintia totororu invetiatoriloru nostri granitaresci. Ne place a crede, ca scol'a amintita face o esceptiune intre scolele n^ostre centrale. Deca totusi s'aru mai afl^a scole cu atari defecte regretabile, atunci rogamu, ba conjuramu pe invetiatorii respectivi a face totu, ce le sta in potentia, pentru c'a scaderile se dispara cu deserversire in celu mai scurtu tempu. Suntemu chiamati de increderea „Representantiei generale“, a radica scolele granitaresci la celu mai inaltu gradu posibilu de inflorire si perfectiune; avemu si voi'a si ambitiunea, a lucr^a din t^ote poterile, ca idealulu acestui corpu reprezentativu se devina realitate. Spre ac^est'a avemu inse lipsa neaperata de concursulu celui mai potinte factoru in afaceri de ale educatiunei, de concursulu invetiatoriloru insisi. Invetiatoriulu e precumu amintiramu dej'a, sufletulu, e sarea scolei; „deca se va strica sarea cu ce vomu ser^a?“ Inse departe se fia de la noi, a presupune reutate, unde e numai neesperintia, necunoscerea midiolocelor ducatorie la scopu. Tocmai pentru aceea avisamu pre toti invetiatorii nostri, a se adresa in ori ce privintia, in ori ce casu dubiu cu t^ota increderea catra noi, si nu vomu lipsi, intru catu ne voru ajunge poterile, a le veni intr'ajutoriu, fia cu svatulu, fia cu fapt'a. Numai asia, lucrandu cu totii in unire si contielegere, ocupandu-ne pururea de datorintiele chiamarei nostre, lapedandu vanitatile desierte si familiarisandune cu metodulu scolei noue, numai asia, dar asia de siguru vomu reesi a face din scolele nostre ceea ce se astepta cu totu dreptulu — scole de modelu in adeveratulu intielesu alu cuventulu.“

Acesta e cerculariulu comitetulu catra cei 34 de invetiatorii dela 15 scole granitaresci, carele, pre cumu se vede a conturbatu forte multu comoditatea buheloru incuibate in ruinele scolei din Orlatu, le-a facutu a se ingrozi si a sbiera. Papiu inse nu se pote in destulu mir^a cu „ratiunea sa cea sanatosu“ de temeritatea unui individu, carele se-si „aroge dreptulu judiciariu, ca dintr'o singura ochire se condamne pre altulu si se-i enuncie sentintia mortala, fora observarea legi judiciarie“, adeca fara a-lu fi intrebatu mai antaiu pre elu; la ce respundu, ca precumu unu omu si numai cu cele cinci sentiri, miergu mai departe si dicu, precumu insusi Papiu, intrandu in curtea unui economu si vediendu in tote laturele despicatori de lemne, snopi calcati in pietiore, grap'a aruncata nu sciu de candu la pamentu si crescuta erba prin ca, carulu cu jugurete, funile etc. in ploia, boii in fenu pana in pantece etc. etc. are totu dreptulu a suci din capu si a dice: „Aici nu e lucru bunu, economi'a acesta nu pote prospera“, chiaru asia se pote judeca si starea unei scole din o sengura „ochire“. De altminte lasu se judece barbatiu chiamati, de am avutu seu nu dreptulu, pe bas'a defectelor aratate

* Scol'a din Orlatu are sierbitoriulu ei propriu.

in circulariu, a dice ce am disu despre o scóla, precumu e cea din Orlatu si pre carea insusi Papiu o numesce „normala“, adeca scóla-modelu. Cumu ca dorere! nu m'am insielatu in judecat'a mea, dovescu esperientie facute mai tardiu, si adeca: Invetiatoriulu din clas'a prima si-a ametitu si maltratatu scolarii, in etate de 6—7 ani, unu semestru intregu cu gramateca, istoria, inistoria naturala, geografi'a, fisic'a. Invetiatoriulu din clas'a a dou'a pana la esamenulu de ierna nu a tractatu cu scolarii sei la inistori'a naturala nici unu individu (animalu, planta seu mineralu,) ci unu semestru intregu i-a imbetatu cu divisiunea producteloru naturale; la cetitu nici o bucata nu s'a tractatu cu privire la cuprinsu; gramatec'a s'a invetiatu buna minte cum se invetiá in timpurile cele „bune“ catechismulu, adeca din carte de rostu fora nici o aplicare la bucatile de legendariu; de computu in capu nici vorba. Un'a seu alt'a: seu ca „directoriulu“ Papiu a sciutu de aceste, seu ca nu a sciutu nemica: in ambele casuri si-a facutu de sene sentinti'a. In catu pentru clas'a sa, ajunge pentru preceptorulu de lucru marturisirea sa propria, ca la 21 Novembre tractá cu scolarii sei cetitulu mechanicu si trist'a esperientia, ca scolarii sei nu se primescu, nu se potu primi in prim'a clasa gimnasiala, caci si cari se primira mai inainte pe bas'a testimonialoru escelente, nu se potura tiené si cadiura, chiar si in gimnasiulu catolicu de aici, carele precumu se scie nu face pretensiuni esagerate, pre candu scolarii dela cealalte scóle granitiaresci de categori'a celei din Orlatu, ba chiar si dela cu unu invetiatoriu (Hatiegu, Racovitia Ohaba etc.) nunumai se primescu, daru se si tienu, si inca bine. Potemu servi in casu de lipsa cu nume.

Acest'a e scóla Orlatului dupa interiorulu ei; se o privimu inse nitiele si pre dinafora, ca-ci la o scóla, care are se fia unumai institutu de invetiamentu, ci si de crescere, totulu e de importantia, nemicu bagatelu. La esamenulu de véra repetiescu; la esamenulu de véra buruiénile in curtea scólei ajunse in giuru la o desvoltare, incatu aru fi potutu dá adapostu tuturoru lupiloru de pre hotarulu Orlatului, pre candu pomeri'a ar fi escitatu risulu privitoriulu, deca nu si-ar fi adusu indata aminte, ca ea se tiene de o scóla „normala.“ La ferestrela dela clas'a lui Papiu unu bietu fragariu séu dudu asemene se afiá intr'o stare cá vai de elu, necuratitu, neretezatu, in ramurele de susu pana diosu, desbinate, rupte, flocaite etc. Amblatoriele gretióse; prin curte in tote laturele lemne, gunoia, bucati de caramidi, tiegle, scanduri, etc. latúrele din culin'a „directorala“ cu tote ingredientiele loru -si faceau sarit'a din ambitu susu in curte diosu chiar sub o ferestra dela clas'a lui Papiu langa fragariulu amentitu. De pre palanculu scolei cadiuse in grada doue scanduri acoperitorie si nu s'ar fi cerut pentru punerea loru erasi la locu decatu patru cui-si o bardutia in cele doue mani ale directoriulu seu ale sierbitoriulu seu, pentru care Papiu primea din fondulu de prouente pe anu 63 fl. v. a., in zadaru, scandurele remase cadiute Ddieu scie de candu, caci candu am datu io de ele, crescuse érb'a pre densele. Totu acesta ingrigire o intimpinamu si in scola: ochiurile ferestreloru trebuira innoite intru unu anu de doua ori, pentru ca se insarcinase ventulu spre a le inchide; pulberea pre ferestri grosa; mapele si iconele intuitive diu'a si noptea, iern'a si ver'a, pururea aninate de parietii claseloru, espuse umedielei si colbului. Cuptoriele necuratite inca dora de sub granitia, incatu se vedeau siroiale de smola cursa pre ele in diosu. Si deca pre langa tote aceste s'ar mai cere o dovéda despre decadinti'a scólei din Orlatu din cercarea scólei, m'asi provocá la insusi reportulu „directoriulu“ Papiu dela 25 Iuliu 1871, publicatu in Nr. 58 alu „Gazetei“ asupra carui voi reveni si mai la vale, in care Papiu se subscrie „directoriu si invetiatoriu primariu“ si in care dupa multe fanfarona de gretiose serie cu privire la frequentarea scólei din cuventu in cuventu urmatoriele: „Instruictiunea se preda in 4 clase cu 3 despartimente de 4 invetiatori ordinari si 1 catechetu, (auditi: 4 clase cu 3 despartimente si 4 invetiatori ordenari, adeca ai dice cu 2 bani in 3 pungi!). Contingentulu prunciloru de ambele seese, detorieca a frequentá scóla estu anu in sensulu legei, a fostu 207 din cari sau inmatriculatu la inceputulu anului scólastecu 72, si esaminatu cu finea anului 40“, adeca in 4 clase cu 3 invetiatori au fostu cu totulu 40, di patru dieci de scolari de ambe seese. Si pe atanci nu-lu conturbá comitetulu granitiaresecu in activitatea sa directorala. Cumca vin'a la cercetarea cea rea a scólei din Orlatu o porta insusi Papiu, se va vede mai la vale. Si elu totusi mai are cu-

tediantia, cá se nu dicu mai multu, a se espectorá contra Comitetulu, pentru ca acesta a redusu numerulu invetiatoriloru la scol'a din Orlatu dela 4 la 3 cumu a facutu si la alte scóle granitiaresci, cari aveau pana atunci cate 4 invetiatori! Inca unu semnu caracteristicu. In tomn'a aceluia-si anu, adeca in tomn'a cu visitá „casarméca“, va se dica indata dupa ce Comitetulu -si incepú activitatea sa, numerulu scolarioru amblatori la scóla in Orlatu érá: in clas'a prim'a 89, in adou'a 25, in a treia 14, cu totulu 128. Se nu credia onorati cetitori, ca aratandu acestu crescamentu considerabilu, voi se facu reclamu pentru Comitetu, nu, Comitetulu n'are lipsa de reclamu, elu lucra de iubire curata catra poporatiunea granitiareca si vrea se impiedece, cá fondulu se nu se pape de giaba; voi cu cifrele de sus se ilustrezu numai o sentintia pedagogica, carea dice: „La o scóla cu clase 2. despartisemente fia care clasa seu despartimentu trebue se aiba de regula $\frac{1}{3}$ din numerulu totalu alu scolarioru. Decca frequentarea e rea, clas'a inferora pote avé si pana la $\frac{5}{12}$; unde inse numerulu ajunge la $\frac{1}{2}$, acolo sta forte reu.“ Si in Orlatu?

Ast'a e, onorati cetitori, scol'a din Orlatu, despre carea dice Papiu, ca a organizatu-o si intocmitu-o dupa planulu scoleloru normali (cate?) din Blasiu, sub intielépt'a conducere a guvernamentulu confesionale, carele forméza o piramida, in verfulu careia stá consiliulu supremu scolastecu archidiececanu, ér la pietiorele ei Papiu, directoriu si invetiatoriu primariu; si acésta e scóla, „reputatiunea careia prin scrierile directorulu seu trech pana preste Carpati“! Nu cunoscu „scolele normali“ din Blasiu, si asia lasu se judece profesorii acelora si consiliulu supremu scolastecu archidiececanu, deca dupa fidelele note espuse mai susu fiica din Orlatu e dupa chipusu si asemenarea mamei din Blasiu, seu numai o caricatura urita a acesteia; io repetiescu inse de nou si cu conscientia curata si deplinu liniscita, ca scóla din Orlatu se afla dupa parerea miea in decadintia totala.

(Va urmá.)

Societatea academica romana

VI.

Delegatiunea aduce la cunoscentia publiculu sia barbatiloru speciali, ca sectiunea de sciinti naturali a societatii academice a deschisu urmátorele concursuri:

I. a) 600 lei noi, premia pentru cea mai buna studiare si descriere a regiunii agricole a unui judeciu din Romania;

b) 600 lei noi, pentru flora unui judeciu, care se coprinda munti, coline si campu.

II. Elaboratele se voru tramite societatii academice, pene la 15 Iuliu 1873, cu regula pazita la concursuri, la sectiunea filologica, catu pentru forma esterna a manuscripiloru si numelui autoriloru.

VII.

Delegatinnea aduce la cunoscentia barbatiloru speciali si a publiculu romanu, ca sectiunea istorica a deschisu concursuri asupra tesei:

„Istoria petrecerii Romaniloru in Dacia lui Traianu, de la Aurelianu, pene la 1300.“

Condituniele concursulu voru fi:

1. Marimea lucrarii 10—13 cóle tipariu, garmond 8 $\frac{0}{0}$

2. Termenulu presintarii manuscripiloru la concursu, 15 Iuliu, 1875.

3. Regulele presintarii la concursu cele obicnuite, la sectiunea filologica.

4. Premiulu ce se va acorda opului celui mai bunu va fi de 3,000 lei noi.

VIII.

Domnii concurenti, cari au tramisu societatii manuscriptele traduse din autorii latini si greci, suntu insciintiati ca potu, prin persóne straine cari voru sci indica unele din semnele esterne ale manuscriptilu, se reclame acele manuscripte in termenulu de doue luni, la d-nu secretariu alu societatii academice V. A. Urechia, strada Astronomu, No. 3.

Presiedinte, N. Kretiulescu.

Secretariu, V. A. Urechia.

SOCIETATEA „TRANSILVANIA“.

Banii intrati in cas'a societatii in timpulu de la 10 Septembrie pene la 19 Novembre, 1872.

De la d-nii: N. Opranu, Craiova, lei 587, bani 50, colonelu Leca, Bucuresci, l. 40, Paulu Moldovénu, 10; V. I. Socecu, 10; d-na Maria Socecu, 10; G. Giuvelca, 10; V. Tomescu, 10; Ie-

romonachu Genadie Popescu, 10; Antonu Preda, 10; Ión Borosiu, 10; G. Mocénu, 10; G. Angelu, 10; Dimitrie Alesiu, 10; Ionu Ovesa, 10; Paunu Popescu, 20; D. G. Iovanovici, 10; D. Siscu, 10; Iónu Alesiu, 10; Iónu Procopiu, 10; Teodoru Veisa 10; Nicolae Manolescu, 10.

D. I. Petricu, colecta far'a sci persóna de la cine a primitu, lei 12, bani 50.

Beneficiu de 7 la suta provenitu din cumpararea a doue obligatiuni, doue obligatiuni domeniiale, lei 140. (Estrasu din condicele societatii de comptabile.)

In camer'a nationale dupa ce se ignorá legea care prescrie ca, déca la 1 Septembrie linia nu va fi terminata conformu Art. 2, concesionarii voru fi desposedati si actionarii despagubiti, passii guberniulu facuti cu societatea drumulu de feru, care le a primitu caile cladite fora a fi fostu deplinu, terminate, ma cu multe scaderi expuse criticei generale chiaru si in camera, totusi se primira de buni prin maioritata de acumu. Viitoriulu va fi dreptu judecatoriu intre opositiune si maioritata — deca sau aprobatu mancatoriele si traficele, ori s'a facutu bine tierii. —

In sied. din 8/20 Dec. se primi proiectulu pentru imbunatatirea si regularea soldii si a accessorie-loru differiteloru grade in armata. Dupa multe propuneri se primi definitivu proiectulu gubernulu dupa care are urmátoriele solde lunarie;

Generalele de divisiune 1200 solda, 200 accessorie; generalele de brigada 1000 si 150; colonelulu 800 si 100; locotenintelecolonelu 600 si 80; maiorulu 400 si 70; capitanulu 260 si 50; locotenintele 180 si 50; suplocotenintele 160 si 30.

Partea II. din Art. II. despre trupa, se primesce cá 'n proiectulu gubernulu, dupa óre-cari espicari si asia mai incolu. —

In Franci'a lupt'a intre monarchisti si republicani, care se pariea a fi decisa, a inceputu a fi ér' agitatória. Nenumerate petitiuni incursera la adunare pentru desfacerea ei si realizarea alteia. Adunarea inse decide asupra loru, ca remane pelunga pactulu dela Bordeaux si primi ordinea de di simpla, sustienuta de guberniu in favórea unirii adunarii cu gubernulu cu 490 in contra la 201 voturi, ordinanduse afisierea discursulu min. Dufaure, care facuse propunerea, prin tóte colunele Franciei. Thiers va avé successu a consolida republic'a conservativa, fienduca e ajutatu atatu de stang'a catu si de tamandarea monarchistiloru. **Conservativii** inse si oligarchii nu sciu decatu a -si asecura interesele loru castice, apoi asecurati se voru multiumi chiaru si cu republic'a conservativa; altufeliu voru provoca acheronta, voru reclama monarchismulu oligarchicu, care e parol'a intre toti aristocratii Europii si inca, déca s'ar' poté, pe bause infalibilismulu loru, cá se n'aiba temere de comuna si de poporu, pe carelu ferescu in adinsu si lu scutescu, umbrescu pe suptu mana dela orce luminare, numai cá se le póta ér' deveni jocareia gratiositatiloru loru séu cu tempu sclavi vointii loru si in fine éra-si obagi injugati si legati de arbitriulu loru . . . —

Hei! misere poporu! Oligarchii se oglindéza in istoria, care ne invatia, ca popórele cá si individele neculte si ignorante au fostu totudeuna mincea, pil'a si machin'a celoru mai culti si mai siereți; ei sciu bine, ca subtragundu poporulu sateanu ocaziunea si midulócele de cultura si luminare, in fine si imbia estia singuri gutulu séu grumadii la jugulu vointii puterniciloru domni conservatori, cari desi la numeru mai pucini, der' su grasi si inavutiti prin donatiuni facute de regi si principi, cari pe totu loculu daruiea in seculii trecuti si pamentu si ómeni cá sclavi spre servitiu la cutari cavaleri, ce li au inlesnitu cate o venetória de caprióre séu suriore séu glasuitórie. Democratii suntu inse petutindeni prosti si nebuni de buni, amani de umani si ii vedeai cu crucea in sinu si in politica, creduli cá copii si nu intielepti cá sierpii, pana candu se aflara la putere; dér' conservativii si oligarchii li au datu de capu petutendene in Europ'a, chiaru si in liber'a Francia acuma, ca-ce ei tienura si tienu cá o natiune solidaria toti din tóte statele la olalta, sacrificandu totu, pentru caus'a comuna, aparandu o prin organe de publicitate sustienute si material-minte si prin feturile ingenialoru si genialoru loru, precandu democratii despera si de puterea leului, ca mai póte dicta la vulpe, pisice si vampiri . . . Cine vre victoria nu despera neci odata de cauza sa, ci misca tóta pétra spre a o elupta. —

Ideea nationale si modern'a apostasia.

„La Confederatiune Latina“ publica unu arti-

clu de fundu sub titlulu indicatu, din care punemu sub ochii lectoriloru nostri urmatoriele:

„Cu libertatea Romei fù mantienutu viu traditiunallu focu sacru alu Dieesei Vest'a. Longobardii voira pentru folosulu loru unitatea Italiei, cum voi Mahometu II. spre binele turciloru unitatea Asiei. Fù una fericire pentru noi, ca longobardii — acesti vechi emti — nu unificara Itali'a. A voitu s'o unifice ambitiosulu june Ladislau de Neapoli, nepotulu lui Carolu de Angiu; acésta ambitiuone o avu si Cesare Borgia. Acést'a a incercatu-o modernulu gigante, Napoleonu I. si Muratu, unu bravu soldatu si omu de mare anima prin urmare conceptulu unificatiunii italiene este vechiu cá si Itali'a. O unificara gigantii pamentulu romanii o tienura unita gotii, voira a o uni longobardii, Ladislau de Neapoli si Muratu. Unitatea Italiei pentru noi este conditiunea sine qua non a conceptuluu nationalu, der nu e conceptuluu nationalu. Conceptuluu nationalu pentru Itali'a este imperiulu latinu, cu centrulu in Rom'a. Napoleonu I. invingitoriu in o suta de batalie contra moderniloru barbari intielesse bine, ca fara Rom'a nu e imperiu latinu. Din Parisu dechiara Rom'a a doua cetate imperiale, si deca nu a numitu-o leaganulu imperiulu, caus'a fù ca se nu vateme vanitatea parisianiloru. Napoleonu III. intielesse mai bine decatu marele-seu unchiu inaltimea ideei latine. In Rom'a ellu cumpera palatiulu Cesariloru, unde voieá se se incorone imperatore allu romaniloru, si din acestu cugetu latinu si romanu nascù opositiunea ce ne fece candu voiramu se intramu in Rom'a. Cavour, marele omu, uimi lumea cu cutediatoria-i politica latina.

Ellu arunca manusi'a némtiului, ellu inaugura in Europ'a delimitarea rasselor, elu nimici domni'a nemtiésca in Itali'a si afara, si merse se cerce rass'a pana in fundulu Dunareii, intre romani, anticii legionarii ai Romei, si acolo puse unu consulu, carele devotatu santuluu nume latinu si-cascigà simpatiele intreguluu populu romanu, care adi plange departarea sa. Marele omu fù stinsu innainte de timpu si victoriele nemtiesci au reinnoitu predominiuu germanu; lui Metternich urmà Bismark; lui Franciscu Iosifu, imperatorele Gullelmu; Germani'a e domni'a lumii: Arminiu si Luteru noii diei se suira pre altarele Europei.

Cu Rom'a ocupata de italieni suntemu la ocupatiunea materiale a Romei. Roma morale e immormentata. Ea ascepta reinviuarea sa: ascepta pre noulu Cavour, cá se o rechiamé la vietia. Astadi ea e supusa lui Sella, ministru cu mare minte, dar' seracu de anima, ministru nemtiescu. Amu voi cá Sella se se convertésca; pentru cá se pota servi conceptuluu nationalu nu ajunge mintea, ci trebue o anima educata nu in Bavaria, ci in marile tradiiuni alle patriei, in Rom'a si in Italia.“

Bibliografia.

A esitu de suptu presa si se afla de vendiare la librerieie Socecu et Comp. si A. Paper Gramatica romana elaborata de d-lu Stefanu Neagoe, profesore la liceulu din Barladu, admisa pentru usulu scóleloru. Pretiulu 1 leu 20 bani.

A esitu de suptu presa si se afla de vendiare brosiura d-lui dr. Barbu Constantinescu, intitulata „Confesiunea ortodoxa a credintiei bisericeii catolice si apostolice a resaritului.“

A esitu de suptu tiparu constitutia Cursuluu elementaru de istoria naturale, de D. Ananescu. Tom. II. — Zoologie, partea I. Anatomia si Physiologie, cu gravuri intercalate in testu si note espliative pentru clasele superioare din licee si seminarie. Se gasesce d'una camu data la autore, strada Luterana, No. 7. Pretiu 4 lei 50 bani.

Varietati.

Fagarasiu in 22/12 1872.

Provocare.

De órece presiedintele clubuluu nationalu din Fagarasiu dupa cum am intielesu posiede mai multe documente de corruptiune referitóre la alegerile electorale, dreptu aceea este rogatu in interesulu dreptatii, a le da publicitatii. —

Mai multi alegatori.

Szende Bela, fostu maiuru de honvedi si acum dep. dietale alu Lugosiuului, e denumitu ministru de apararea tierii, min. la militia (honvedi) care afacere o portá pana acumu min. presied. Ce fericire pentru Lugosiani, póte ca voru capata celu pucinu o scóla de honvedi, déca de altele nationali n'au parte. —

Camer'a votase imprumutulu, cu care ocaziune min. de finantia Kerkápoly marturisi, ca in 1870 a remasu 22 mil. in 1871, 22 mil. in 1871, 27 mil. deficitu de acoperitu, si „ung. Lloyd“ computa, ca in 1873 se afla deficitu de acoperitu 67.240,726 fl. mai multu cu 5 mil. decum preliminaru ministrulu, trista stare a finantiiloru, precandu in Cislaitania se lauda min., ca pre an. 1874 va trece unu plusu de 3 1/2 mil. din superplusulu an. 1873. Ministeriulu Sennyey, se dice, ca e pe drumu, si are a indrepta anarchicele economii, — déca are de unde, ca-ce la domni mari si tiengaii se ingrasia din economiile ce le lasa pe man'a loru, firesce, ca altufeliu cine va joca pe marele si pe comodulu semisuveranu. —

Nr. 1638.

3—3

Concursu.

Spre ocuparea postulu:

1. de notariu cercuale in Notariatulu Ilvamare, la care apartinu comunitatile Ilvamare, Cosina si Magura cu salariu anuale de 500 fl. v. a. si cu resiedintia in Ilvamare.

2. de notariu cercuale in notariatulu Siantiu, la care apartinu comunile Siantia si Carlibava (Ludwigs-Dorf) cu salariu anuale de 400 fl. apoi cu resiedintia si cuartiru liberu in Siantiu.

3. de notariu comunale alu comunei opidane Rodna vechia cu salariu anuale de 400 fl. v. a. si cuartiru liberu in Rodna vechia.

4. de notariu comunale alu comunei Maieru cu salariu anuale de 400 fl. v. a. si cuartiru liberu in comun'a Maieru.

Se escrie prin acesta concursu pana la 6 Ianuariu 1873.

Doritorii de a ocupa veru care din acestea statiuni au asi inainta la subscrisulu suplicele timbrate si proviedute cu atestatele prescise de calificatiune pana la terminulu desiptu.

Aceia, cari nu voru posede calificatiunea prescisa in § 75 Art. de lege XVIII ex. 1871 si in § 26 alu statutulu generale pentru organisarea comunelor din districtulu Nasaudulu, potu fi alesi numai provisoriu.

Rodna vechia in 6 Decembre 1872.

Dela Judele Cerculu.

Joane Jssipu,
Judele Cercuale.

Nr. 2304—1872.

3—3

Publicatiune.

In Comitatu Turdei Cerculu Trascaulu suntu urmatórele 6 notariate cercuale prin Concursu a se implére adeca: 1 Cerculu Trascaulu, de care se tiene orasiulu Trascau, comunele Busu si Vidolmu. 2. Trascau szt. Giorgiu, Valea si Bedeleu. 3. Lupsia si Siasavinceza. 4. Selciu'a de josu si Selciu'a de susu. 5. Posiag'a de josu, Posiag'a de susu si Lunc'a; si a 6. Muresiu Decsa, Ciucudiu de josu si Ciucudiu de susu.

Cu aceste posturi de Notariate Cercuale suntu impreunate: o leafa anuala de 400 fl. v. a. precum si quartiru liberu.

Concurentii in tienórea Art. de lege XVIII. din anulu 1871 si a ordinatiunei inaltuluu Ministeriu de interne de dtto. 25 Septembre 1872 Nr. 29626 au de asi indreptá suplicele loru instruate pana in 20 Ianuariu 1873 la acestu Iudeciu processuale.

Susu amintitele Notariate Cercuali incependu din 1-a Ianru 1873 prin alegerea membriloru Comitoteloru Comunele din acelasu Notariatu se voru implé.

Dela Iudele processuale alu Cerculu Trascau in 6 Decembre 1872.

Samsone Ratiu,
jude cercuale.

In contra orce tuse invecchita, regusiala, inflamare, dureri de peptu, dureri de guta si tuse magarésca, prin partile sale constitutive, care nu le mai cuprinde altu syrupu, midiloculu celu mai siguru e

Syrupulu albu de peptu de plante

de

Dr. med. Hoffmann.

Pentru Brasiovo tiene depositu in sticle a 2 gr. fl. si 50 cr. d. I. B. Popoviciu, la „Canele albu“. 1—

Cursurile

la bursa in 24 Dec. 1872 stá asia:

	fl.	cr.	v. a.
Galbini imperatesci	—	—	—
Napoleoni	8	76	„
Augsburg	109	—	„
Londonu	109	55	„
Imprumutulu nationalu	66	55	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	70	40	„
Obligatiunile rurale ungare	79	—	„
„ „ temesiane	78	—	„
„ „ transilvane	77	—	„
„ „ croato-slav.	—	—	„
Actiunile bancai	964	—	„
„ creditulu	333	75	„

PRAFURILE purgative gazóse dela Elöpaták

cuprindu in sine partile constitutive solvetitóriale ale apei minerale renumite dela Valcele (Elöpaták) si au in sine tóta puterea vindicatoria a aceleia intru unu gradu inaltu.

Efectu deosebitu arata prafurile aceste la catarhe, slabitiune si spasmusu de stomachu, la slabitiune de mistuire, lipsa de apetitu, in pyrosi (formare preste mesura de acide), la hyperami si inflatuiri ale ficatulu si splinei, la secretiune si excretiune bolnavitiósa de fere, la inchegare si concretione de fere, si la galbinare ostinata, causate din aceste; nu mai pucinu la mucositate fiacarui organu alu trupulu; la astma (greutate de resuflare) si batatur'a animei, la atonia (slabitiune) si inflatuentea matieloru, la hydropica si la pletora abdominala; cu deosebire la trengi, la catarhe de rinichi, besica si tiav'a adului, la formare de nesipu si de pétra in aceste organe, la catarhe chronice si inflatuiri de matrice (matra), la fluxiuni séu pola alba, inclinatiune la motrorhagia, ametiala, congestine catra capu si peptu, la sughitiu ostinatu, la hypocondria si hysteria.

Pretiulu unei cutie cu 12 dóse impreuna cu avisulu despre modulu intrebuintarieste 1 fl. v. a. Se gasesce in tóte pharmaciele mai renumite, in fiacare comerciulu de ape minerale si de specierii mai insemnate. —

Depoulu principalu si biroulu de expeditie se afla in Brasiovu in apotec'a „la coróna“ a lui Gregoriu Száva.